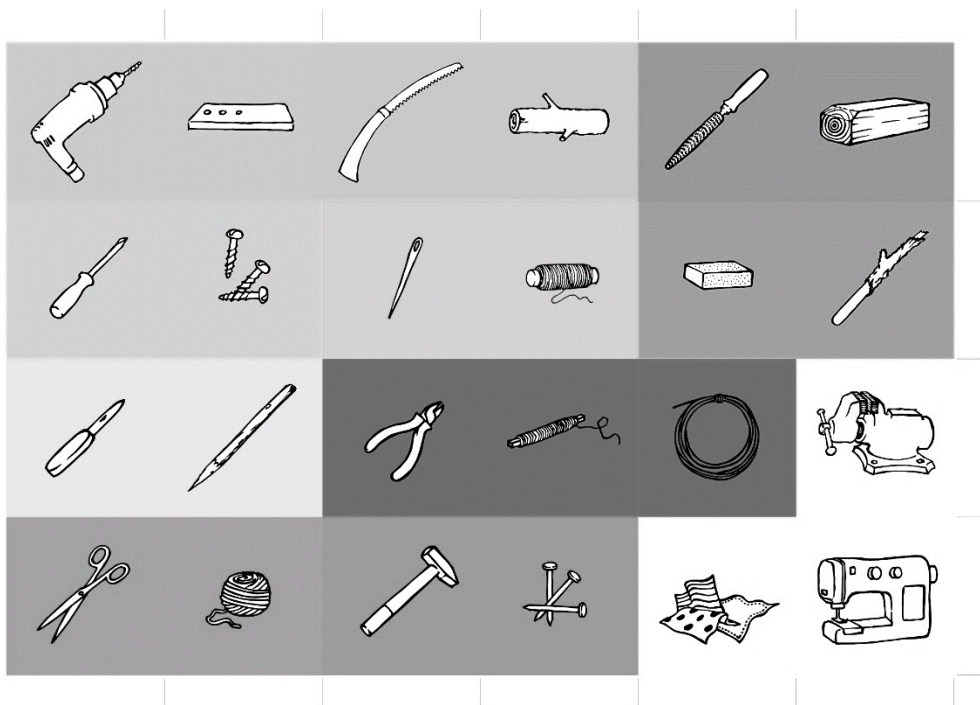

Jak se pracuje s nástroji

stručná metodika lekce

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Lekce je součástí komplexního programu **Tvoř a hraj si**.

Cílová skupina: MŠ

Hodinová dotace 2 vyučovací hodiny

Průvodce programem a všechny další přílohy jsou ke stažení zde:

<https://muzeumricany.cz/regionalni-ucebnice/programy-hands-on/tvor-a-hraj-si/>

Anotace

Děti se učí pravidla pro práci s několika nástroji ke zpracování dřeva (brusná houbička, škrabka, rašple), všechny nástroje si vyzkoušejí. Reflexe se vztahuje k bezpečnosti práce s nástroji.

Znalostní cíl: Dítě popíše pravidla pro bezpečnou práci s nástroji.

Dovednostní cíl: Dítě aplikuje znalost pravidel bezpečnosti při práci s nástroji.

Metody

- Zážitkové učení – práce s nástroji
- Reflexe skupinová i individuální – bezpečnost

Pomůcky

materiál – různé typy klacků, brusné houbičky (1 pro každé dítě), škrabky (1 pro každé dítě), rašple (4–6×), smetáčky a lopatky na úklid

Úvod (5 minut)	Lektor/ka řekne dětem, že si dnes společně vyzkoušejí pracovat s některými nástroji a naučí se přitom pravidla, která zajistí, aby tato práce byla bezpečná. Zdůrazní, že kdyby kdokoli z nich nechtěl s některým nástrojem pracovat, tak nemusí – může se třeba jen dívat a zapojit se později (nebo vůbec). Žádný z nástrojů není „povinný“.
Manipulace s klacky Práce s brusnou houbičkou (15 minut)	Lektor/ka se s dětmi posadí do kruhu, děti si vyberou některý z klacků a spolu s lektorem/lektorkou si řeknou, jak bezpečně držet klacku: špičkou dolů, nikoli ve vzduchu. Společně si zaťukají špičkou klacku o zem, aby si toto pravidlo zapamatovaly. Děti si vezmou brusné houbičky. Lektor/ka se ptá: K čemu myslíte, že se to používá? Děti si zkusí obrousit klacek brusnými houbičkami. Lektor/ka kontroluje správné držení klacků při práci, oceňuje děti, které pracují správně, a opravuje chybné držení klacků. Lektor/ka motivuje a povzbuzuje děti k tomu, aby si všimly, že broušením samy opracovávají dřevo: Jak se mění klacek v místě, které jsme obrousili? Má jinou barvu? Zkuste si sáhnout na obroušené a neobroušené místo. Jaký cítíte rozdíl? Voní dřevo jinak, pokud ho obrousíme? Co vzniká za odpad?
Práce se škrabkou (20 minut)	Ukážeme dětem škrabku. Ptáme se: Co to je? Na co se to používá? K čemu by mi škrabka mohla být dobrá, když tu nemám brambory nebo mrkev? Rozdáme dětem škrabky. Upozorníme, že škrabka je opravdová, ostrá a že při nesprávné manipulaci by se děti mohly poranit. Hovoříme s dětmi o

	<p>reálném riziku – občas se stane, že se někdo škrábne, poranění není nijak hluboké – asi jako když si odřete koleno. Co budeme dělat, pokud se někdo zraní? Nic víc, než že škrábnutí opláchneme pod vodou, pořadíme a zalepíme.</p> <p>Ukážeme si s dětmi, kde přesně má škrabka ostrou část a necháme je se toho místa dotknout, abychom rozptýlili jejich případné nepřiměřené obavy. Ptáme se dětí, jak se škrabka drží – necháme děti, aby to samy ukázaly, a shrneme správné odpovědi – škrabka se drží za rukojeť, nikoli za kovovou část.</p> <p>Ptáme se, jak s ní pracovat, aby to bylo bezpečné. Necháváme děti, aby to samy vymyslely.</p> <p>Shrnujeme: Při práci se škrabkou je třeba dodržovat 3 pravidla: klacek držíme špičkou na zemi, škrabku držíme za rukojeť, palec směřuje proti ostatním prstům, škrábeme vždy pouze směrem dolů, k podlaze – nikoli proti ruce, která drží klacek.</p> <p>Necháme děti, aby si práci se škrabkou vyzkoušely. Oceňujeme ty, kdo dodržují všechna pravidla, a opravujeme chybné držení. Podporujeme děti v tom, aby se opravovaly i samy navzájem (nikoli, aby žalovaly, že někdo dělá něco špatně).</p>
Práce s rašplí (15 minut)	<p>Ukážeme dětem rašplí, pojmenujeme ji, slovo společně s dětmi můžeme několikrát zopakovat, pokud je pro ně nové.</p> <p>Ptáme se dětí, jak myslí, že se s rašplí pracuje, necháme je to vyzkoušet a předvést. Shrňeme správné odpovědi: Klacek je třeba opět držet špičkou dolů. Rašplí pilujeme v jednom místě nebo ji můžeme posouvat po celé délce klacku.</p> <p>Necháme děti, aby si práci s rašplí postupně vyzkoušely. Povzbuzujeme je v experimentování s různými typy dřeva a různými způsoby práce s rašplí.</p>
Volná práce s nástroji (25 minut)	<p>Dáme dětem možnost volně tvořit s nástroji podle vlastního výběru. Zdůrazníme, že děti si mohou vytvořit nějaký výrobek, ale rozhodně nemusí – mohou si jen zkusit pracovat s nástroji, které je zaujaly, aniž by vyrobily něco konkrétního.</p> <p>Děti mají k dispozici kromě výše uvedených nástrojů a klacků také další materiál – např. šišky, vlnu, přízi, provázky, látky. Materiálem je ale nezahlcujeme.</p> <p>Průběžně kontrolujeme držení nástrojů a dodržování bezpečnostních pravidel (opět – oceňujeme ve stejné nebo větší míře, jako korigujeme).</p> <p>Pokud některé z dětí zachází se škrabkou dosti zručně a projeví zájem o práci s nožem, můžeme mu ho půjčit. Platí stejná pravidla jako při práci se škrabkou (klacek opíráme špičkou o zem, nůž držíme za rukojeť, řežeme vždy směrem od sebe).</p> <p>Děti si mohou se svými výrobky (nebo i „jen“ polotovary) hrát, odcházet od práce a zase se k ní vracet. Pro volnou hru předem dohodneme pravidla – kde může probíhat (příp. prostor vyznačíme třeba lepicí páskou na podlaze), kam ukládat nástroje, které již nepoužíváme apod.</p>
Reflexe (10 minut)	<p>Reflexe je zaměřena na používání nástrojů a bezpečnost práce s nástroji.</p> <p>Ptáme se dětí, jaké nástroje používaly, jaké je nejvíce bavily, jaké pro ně byly snadné nebo naopak obtížné.</p> <p>Reflektujeme také bezpečnost práce – zranil se někdo? Pokud ano: jak se to stalo? Co uděláme, aby se to příště neopakovalo? Pokud ne: která pravidla nám pomohla předcházet drobným zraněním? Které nástroje by si děti chtěly vyzkoušet příště?</p>

